

**SAMEN
DOOR ÉÉN
DEUR**

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Omslagontwerp: Ron Reuman

Auteursfoto: Raf Coolen

Opmaak: Studio Lannoo

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2016 en Guillaume Van der Stighelen

D/2016/45/426 – isbn 978 94 014 3480 5 – nur 600/740

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

HOE WIJ, KINDEREN VAN DE VERLICHTING,
ONZE SAMENLEVING MOETEN BESCHERMEN

SAMEN DOOR ÉÉN DEUR

GUILLAUME
VAN DER STIGHELEN

 | LANNOO

Inhoud

Deel 1

HOE HET IDEE ACHTER ONZE SAMENLEVING IS GEGROEID 11

Ooit was het eenvoudig	13
De ontdekking van het zaad	16
Troost	18
De uitvinding van de muur	25
Het schrift	27
Het eerste grote wereldrijk	30
Twee zwaarden	32
Een tevreden volk is een sterker volk	36
Durf te denken	38
Samen leven	40
De Verlichting	41
Paniek in de Hoogste Rangen	43
Land van vrijheid	45
Seculier?	47
Waarom maken wij ons dan zorgen?	51

Deel 2

WAT ONZE SAMENLEVING IJZERSTERK MAAKT 53

Nu we het er toch over hebben	55
Strijders	57
Zij aan zij of wij en zij?	60
Dresscode	62

De nieuwkomersverklaring	64
Concreet?	69
Werk aan de winkel	89
Pardon? Bescheiden?	93
Deel 3	
HOE PASSEN AL DIE OVERTUIGINGEN DAAR IN?	97
De zin van het leven	100
Deel 4	
DE NIEUWE ONMONDIGHEID	109
Epiloog	125
Verantwoording	127
Bijlagen	131
Bronnen	141

Wacht.

Voor we ruzie beginnen te maken.

Laten we de mening van profeten, filosofen en andere grootheden even opzijleggen. Gewoon even ter zijde leggen. Geen paniek, straks mogen ze er weer bij komen.

Zo.

Laten we het even hebben over wat wij willen. Wij mensen. Is er iets wat wij allemaal willen? Los van onze afkomst of onze opvoeding.

We gaan het niet te ver zoeken.

Een goede manier om te weten wat je zelf wil, is kijken naar wat je anderen toewenst.

Bijvoorbeeld.

Wensen die we elkaar toesturen op dagen dat er iets te vieren valt.

Wat wensen wij mensen elkaar?

Juist.

Vreugde. Vriendschap. Gezondheid. En voorspoed.

Iemand die dat niet wil? Liever een leven in misère? Wrijving met iedereen? Overal pijn? En altijd de wind tegen?

Nee dus. Het zijn de vier elementen van een leven zoals wij het onszelf en onze geliefden toewensen.

Dat we vreugde vinden in het leven.

Dat we vrienden zijn voor elkaar.

Dat onze gezondheid ons niet in de steek laat.

En dat de omstandigheden meezitten.

Hoe?

Als we toch allemaal hetzelfde willen, waar komt dan al die ruzie vandaan?

Wel, we zijn het niet helemaal eens over de invulling.

Over waar we vreugde vinden, hoe vrienden met elkaar omgaan en hoe groot de vriendenkring mag zijn. Over wat gezond is en wat niet. En of je het lot een handje mag helpen en hoe.

Neem de vreugde. Sommigen denken dat het leven ellende is en de vreugde pas na de dood komt. Anderen denken dat er na de dood niets is en zoeken hun vreugde in het aardse. Sommigen vinden vreugde in gehoorzaamheid. Anderen vinden vreugde in opstand. Sommigen zoeken vreugde in het dagelijkse, het werk, het gezin. Anderen vinden vreugde in het opofferen van dat alles met het oog op latere rijkdom.

Er is de vriendschap. De ene zal het beter vinden voor de vriendschap dat de vriendenkring goed afgeschermd wordt. De andere zal liever de deuren openzetten.

Gezondheid. Leven we erop los en herstellen we de schade met wat de vooruitgang in de geneeskunde ons biedt? Of leven we sober en vermijden we schade?

En dan zijn er nog voorspoed en het lot. Dat wat we zelf niet in handen hebben. De ene zal er zich bij neerleggen. De andere zal er zich tegen verzetten. Nog anderen zullen het naar hun hand zetten.

Om maar te zeggen...

We mogen dan wel allemaal hetzelfde willen, maar over hoe we dat precies kunnen bereiken, lopen de meningen uiteen.

Op zich is dat geen probleem. Zolang de mens bestaat, zijn er mensen die een antwoord hebben op al die vragen. Wijzen dus. Mannen en vrouwen die omringd werden door mensen die hen bewonderden om de antwoorden die ze gaven.

Sommige van die bewonderaars waren zo fanatiek dat ze van *een* antwoord *het* antwoord maakten.

En toen begon de ruzie.

Dit is geen wetenschappelijk boek. Of een godsdienstig boek. Het is ook maar een antwoord. Mijn antwoord. Op de vraag die mensen me dagelijks stellen, aan de toog, op de tram, tijdens het diner.

‘Hoe beschermen we onze westerse manier van samenleven met al die nieuwkomers?’

Mensen voelen zich bedreigd. Er gebeuren rare dingen. Natuurlijk stelt iedereen zich die vraag. Niet altijd op een even elegante manier, maar inhoudelijk komt het op hetzelfde neer. Onze openheid maakt onze samenleving kwetsbaar. Niemand heeft ons ooit geleerd hoe we ze zonder kanonnen en prikkeldraad moeten verdedigen tegen individuen en groeperingen binnen en buiten onze maatschappij die onze manier van samenleven maar verwerpelijk vinden.

Hier denk ik over na. Hardop dan. Dat mag van de overheid.

Deel 1

HOE HET IDEE ACHTER ONZE SAMENLEVING IS GEGROEID

*‘Deine Zauber binden wieder,
Was die Mode streng geteilt.’*

*(Jouw toverkrachten verbinden weer
wat gewoonte strikt verdeeld heeft.)*

– (UIT ODE AN DIE FREUDE – FRIEDRICH VON SCHILLER)

Ooit was het eenvoudig

Vreugde was 's ochtends op stap gaan, zoekend naar de restjes die Moeder Natuur had klaargelegd.

Vriendschap was: de restjes 's avonds bij elkaar gooien en er samen van eten.

De gezondheidszorg was gestoeld op een heel eenvoudig principe: er waren geen ongezonde mensen, want wie niet gezond was, ging dood.

Voorspoed, ten slotte, hing af van wat de volgende vallei te bieden had als de huidige leeggeplukt was. Kon meevallen, kon tegenvallen. Het lot besliste en je legde je daarbij neer.

Vergelijk dat met vandaag.

De vreugde van de dagelijkse taak? Werken in een fabriek die eigendom is van onbekenden. Of zelf eigenaar zijn van een fabriek en 's nachts wakker liggen omdat de belastingen op je fortuin zitten te azen.

Vriendschap? Overbevolking wordt beschouwd als een van de grootste bedreigingen van de planeet. Terwijl we het net gezellig zouden moeten vinden, lekker samen. Wie zijn deur openzet voor mensen in nood, krijgt het verwijt nog meer mensen in nood aan te trekken.

Gezondheid? De lucht is vuil, het water is vies. We vreten, zuipen en roken ons lichaam kapot. We komen amper uit onze stoel.

Voorspoed? Sla eens een krant open.

Wat?

We leven langer? We worden niet meer bedreigd door roofdieren? Het is al zeventig jaar geleden dat er in ons land nog een wereldoorlog woedde? We kunnen de mooiste concerten beleven via een breedbeeldscherm met perfecte geluidsweergave, en wereldliteratuur lezen op onze smartphone? Was de laatste klimaatconferentie dan geen redelijk succes?

Juist.

En toch zitten we niet goed in ons vel. We voelen ons bedreigd en we worden ongemakkelijk bij het zien van de ellende in de wereld. Vooral als ze dichterbij komt.

En vooral ook als iemand het in zijn hoofd haalt zichzelf en een massa onschuldige vakantiegangers en pendelaars op te blazen. Iemand met hetzelfde uiterlijk als een groot deel van de bevolking waar een ander deel van de bevolking het al zo lastig mee had.

Zijn we wel goed bezig? Wat betekent het precies 'goed' te zijn? Stel dat je erin slaagt om een goed mens te zijn, wat doe je dan met al die anderen die geen goed mens zijn?

Boeiende vragen. Maar ze zijn niet nieuw. Sta me toe een stap terug te zetten in de tijd. Niet te ver. Een kleine tienduizend jaar.